

REDACCCIO:

Josep PALLACH
32, av. de la République,
MONTGERON (S. et O.)

ADMINISTRACION:

Antoni IBORRA
13, rue Bassano, Paris (16º)

C. Ch. Postaux 4163-90 — PARIS Preu de l'exemplar: 20 francs.

Subscripció l'any: 250 francs.

ORGAN CENTRAL DEL MOVIMENT SOCIALISTA DE CATALUNYA

FEDERACIO
DEMOCRACIA
SOCIALISME

Endavant

LLETRA DE CATALUNYA

L'ANIVERSARI DE LA «LIBERACION». — «DESTINO» ES PROCLAMA MONARQUIC. — LES RESTRICCIONS ELECTRIQUES I ELS NOUS AJUNTAMENTS FRANQUISTES. — UN BANC A CANVI D'UN NOM: ELS AVIS TERRIBLES.

BARCELONA, febrer. — Arreu de Catalunya, tristament, amb aquesta grisa prosa d'un «Movimiento» deixat que intenta transformar les nostres viles comarcals, abans riques i ufanoses, en llorarrets anexas d'Almendralejo de Abajo, les autoritats franquistes han festejat l'aniversari de «la liberación», es a dir de l'entrada a les ciutats i pobles catalans de les tropes «nacionales», barrejades de moros i d'italians. Els tristos discursos del senyor Mazo Mendo, governador de Girona foren el darrer eco dels de Don José González, Governador de Tarragona i de Don Felipe Acedo, virrei de Barcelona. Tots han dit el mateix en aquest castellà corromput de l'època «Joseantoniana»: «Fidelidad al Caudillo», «Fe en el Movimiento», «Confianza en el porvenir»...

La gent però sap que aquesta cantinella fa 15 anys que dura i la realitat no canvia: desgavell social i econòmic, pobles bruts i descurats, infants sense escoles i sense mestres, mestres amb sous miserables, encariment dels preus la carn ha augmentat de nou prop de deu pessetes per kilo), famílies sense vivenda, la joventut desanimada i sense perspectives —i ara, com cada any, a Catalunya dos mesos sense electricitat. Heus ací la «liberación» al cap de 15 anys. Com voleu que els propis «nacionales» la celebrin amb entusiasme?

«DESTINO» ES FA MONARQUIC. — La gent de «Destino», que té un nas especial per aquestes coses del canvi de truita, ha expressat obertament la gran decepció dels que entraven victoriosos en aquella trista batalla. Ha publicat doncs un editorial que li ha valgut les furies de Juan Aparicio, fins fa poc gran amic. Per primera vegada, l'editorialista del setmanari (T.L.R.—Toda La Redacción?) ha refusat de «rizar el rizo de los tópicos» parlant d'aquell amarg 26 de Gener. Ho refusa «por respeto a nuestra pluma». «Nunca es tarde cuando llega», diem nosaltres, amb el castellà d'en Josep Pla.

Demanat-se finalment què volien el 26 de Gener els que varen guanyar, «Destino» diu melancòlicament que es tractava «de volver al seguro cauce de una continuidad que nunca debió haber quedado interrumpida» i aquesta al·lusió a la monarquia es precisa amb un cant final a la «tradicción», que és l'esperança i «el porvenir». Ja veurem si mantindran gaire temps aquesta posició. En tot cas és un sintoma que notem per situar l'ambient d'una gran part de «la dreta» en aquest principi d'any tèrbol i anguniejat.

L'ELECTRICITAT PLUJA O NEU? CENTRALS TERMiques PER MADRID.

—Si hi ha un fet espectacular que mesura el gran fracàs del règim, és ben bé aquesta incapacitat de resoldre el problema de l'energia elèctrica —incapacitat

que va unida a una evident mala voluntat envers l'indústria catalana i en general contra Catalunya— com ho prova entre altres coses la creació de la central tèrmica d'Escombreras destinada a alimentar Madrid. (Breument: la Hidroeléctrica Española ha obtingut el permís d'importació del Ministeri de Comerç per el tercer grup d'aquesta central, situada a Cartagena, a condició de destinar l'energia produïda —140.000 Kw— exclusivament a Madrid.)

Entretant, ací mirem el cel i ens preguntem què passarà a la primavera. Pobres de nosaltres si no neva! Car si no hi ha neu, no hi haurà fosa, ni aigua a les rescloses...

Governar és preveure a llarg plaç el que pot ocórrer. Fa quinze anys que Franco mana —sense tolerar cap oposició— i el govern continua mirant al cel i demana pluja quan fa sol, i neu quan plou. «Es governar això?»

ELS AJUNTAMENTS: NINGU PARLA DEL QUE INTERESSA. — Naturalment, ningú no ha ni tan sols evocat aquest problema vital a les reunions de constitució dels nous ajuntaments franquistes. Els lacais barcelonins d'Acedo han donat l'exemple del silenci i han jurat «defender España y guardar lealtad al Jefe del Estado». Ni Narcís de Carreres ni Cruilles no han estat retribuïts amb un trist càrrec de tinent d'alcalde: simplement el d'alcalde de barri per Narcís de Carreres. En altre temps, la gent de la Lliga es feia pagar més car.

Un tal senyor Casanova feu un discurs sense enroigir dient que «ahora han desaparecido las corruptelas de antaño», i assegurant que els tres grans alcaldes de Barcelona d'ençà que el món és món, són: Riús i Taulet, el baró de Viver i... el senyor Simarro, que presidia.

Després atacà els ajuntaments «del 1936 y de años anteriores» on els consellers eren moguts «por vanidad o apatencia personal».

(Passa a la pagina 2.)

Tot caminant

VAL MES ESPERAR

per Enric BRUFAU.

Peròdicament, els consultats espanyols escampats arreu del món, fan conèixer —com poden— als refugiats polítics, certes disposicions dites de clemència.

Es una clemència perllongada, servida en compta-gotes, i que en lloc d'oïbre a sentiments generosos, tradueix una insana vocació de perdona-vides, i també un desig d'aprofitar-se de totes les situacions morals i polítiques del país, bo i tractant de resoldre miserablement el problema de la permanència de l'exili, d'aquesta força acusadora, la qual, quantitativament o no, és important i un dia farà prevaler la justícia i la raó sobre el despotisme i la gasiveria falangistes.

Fer-ne la crítica, però, amb massa vehemència ens privaria de constatar la part d'ironia inclosa en aquest cicle de perdó especulatiu. I ens doldria, si més no, no compulsar i anotar amb somriure de conill totes les facilitats «in crescendo» que ens ha anat oferint a tots quants, per dignitat, vivim allunyats de la nostra pàtria.

Per gent de seny he sentit dir que l'home fort sovint perdona i també que el feble, com més ho és, més avantatjoses fa les proposicions i les ofertes. No sé si a Franco el podriem incloure entre els forts o els febles, el cert és que victoriós refusava el perdó categòricament a tots els refugiats polítics i, a l'interior, metòdicament, científicament, satisfieia la seva ira assassinant a milers de socialistes i republicans.

Després—cull dir quan els alemanys van perdre la guerra—l'homenet esdevingué un xic més comprensiu i certes facilitats de retorn foren anunciades. I en el camí dels dies, de tant en tant, hem anat veient noves proves de clemència, cada cop un tros més agosarades i més importants.

Ara ja podriem anar-hi a passar les vacances i després tornar a l'extranger on vivim. La diferència entre les facilitats presents i la negació o els inconvenients d'ahir és de relleu. No hi ha dubte: un càlcul especulatiu ens aconsella de roman-dre fora de casa nostra, com més temps millor, car continuant així, en dia no llunyà, no solament ens deixaran anar i tornar—preferiria dir fugir—sino que àdhuc, confiant que hi anirem tots d'un sol cop, en regalarien a cada un una caseta i un hortet en un espaiós i airejat camp de concentració!

Nota Internacional LA DIMISSIO DE MALENKOV

Quand la mort de Stalin no dubtàrem gens en anunciar una sèrie de lluites internes dels epigons que traduirien violentament, com en totes les dictadures, les profundes oposicions d'interessos que enfronten els diversos grups socials constitutius de la societat soviètica. Sota l'aparent monolitisme que imposava la mà sovint criminal de Stalin, bullien les tendències de les noves generacions de treballadors, afanyosos de conèixer —després de les destruccions de la guerra—

un benestar que l'actual desenvolupament industrial de l'U.R.S.S. possibilita.

Contra aquestes posicions, segurament, es dreçaven una gran part del dirigents stalinians, dirigits per Kroutchev i per Boulganine —mariscal «polític»—. Vigilant les dues tendències, i assegurant la balança a favor d'uns o altres, l'exèrcit rus, victoriós i temorenc al mateix temps, sota la direcció dels mariscals «militars»: Joukov en primer lloc.

L'evolució de la situació exterior a l'Àsia i a Europa han contribuït a la victòria del grup Kroutchev i de l'Exèrcit, alarmat per les perspectives del rearmament d'Alemanya.

Aquests han imposat doncs un nou plan de desenvolupament de l'indústria pesada (en realitat: de rearmament intensiu i de despeses improductives de l'indústria atòmica). Això vol dir noves perspectives de sacrificis per part dels treballadors i de tot el poble rus. Malenkov i Mikoyan han estat batuts. Només han

dimitit; no han estat assassinats —per ara— com ho foren tants antics dirigents comunistes. Però pobres d'ells si es permetessin el més mínim assaig d'oposició!

En resum: febleses interiors importants del règim soviètic: «la dictadura del proletariat» no pot sortir del seu cercle victoriós i continua devorant-se ella mateixa.

Una nova generació sacrificada a l'espectre de la guerra —com ho són, en altres formes, les del món capitalista, el qual té, gràcies a la política americana actual, una bona part de responsabilitat en aquesta evolució interior soviètica. Més canons i menys pa. Més opressió i menys «coexistència». Segurament noves tensions internacionals. Pa beneït per Franco i els dictadors feixistes d'Amèrica del Sur.

Més que mai és urgent l'aplicació de la política de pau de la Internacional Socialista, a l'Àsia igual que a Europa.

LLETRA DE CATALUNYA

(Vè de la pagina 1)

Té raó el senyor Casanova. Les obres de cultura dels Ajuntaments Catalans, els esforços d'urbanització de Barcelona i de les viles i pobles de Catalunya, l'equilibri dels pressuposts malgrat els treballs reals i les obres públiques que no quedaven damunt del paper, els transports decents, tot això era vanitat. En aquells temps desgraciats era el poble el que decidia finalment qui devia elegir-se. I les deplorables eleccions lliures donaven els càrrecs a aquells terribles vanitosos que, per presumir, no deixaven els infants sense escola, ni permetien pujar les tarifes municipals ni acceptaven que els carrers de Barcelona i de les nostres ciutats semblessin carreteres indecenes de les que ara abunden, i àdhuc donaven electricitat a les fàbriques, llum als comerços i als carrers, i aigua als veïns per rentar-se i sadollar-se. Tot era vanitat: ganes de fer-se elegir, «ambicionades de Partidos»...

Per això la gent ha oblidat tan fàcilment els temps en que ella mateixa escollia els seus representants municipals, i per això l'amic del Sr. Simarro els refresca la memòria amb tant evident bona fe.

EL MISTERI DEL BANC DE MADRID. — I a propòsit de «corruptelas», una que no és petita: existeix a Espanya una Llei de Monopoli Bancari, segons la qual no poden constituir-se nous Bancs. Si algun permís és concedeix, són únicament autoritzacions de caràcter local, i molt difícils d'obtenir. Els grans Bancs espanyols no permeten noves competències.

Doncs heus aci que recentment s'ha creat el flamant Banco de Madrid, que pot tenir sucursals a tot Espanya. La gent poc enterada es demana quin miracle ha permès aquesta infracció a la Llei Monopolista. És molt senzill. El President del Consell d'Administració, és el digne pare del Marqués de Villaverde, l'amable consogre del Caudillo que fa poques setmanes demana a les «Cortes» que el petit Francisquet és digués el nom gloriós del pare de la Carmencita, i feu un xic més difícil perdre's la mena dels Francos.

Aquest acte de caritat envers un avi matern que volia ésser-ho patern i no sabia com fer-ho, ha estat recompensat per la justícia providencial. La «gracia de Dios», sap fer bé les coses: al gendre, el monopoli de les Vespes; al consogre, un Banc nou de trinca. A Madrid fan correr que són una família d'avespados», però és que les males llengües no callen mai.

¿ESpanya a l'O.N.U.?

per Andreu CORTINES

Una nota de l'agència de premsa «Associated Press» ens feia conèixer en data del 13 de gener d'enguany, que l'Espanya de Franco es disposava a enviar a l'O.N.U. un observador diplomàtic permanent. Segons aquesta nota les delegacions americana, anglesa i francesa haurien fet saber al Secretari General d'aquest organisme internacional que no veien cap inconvenient en la presència d'un observador espanyol a les Nacions Unides. Aquesta mesura seria també acceptada per la majoria del altres Estats membres, excepció feta, segons la nota, dels cinc països comunistes.

L'evolució de la política internacional me. na forçosament a aquest resultat, a menys que, d'altres fets fins ara imperceptibles, però que es troben en el terreny de les possibilitats i fins i tot de la nostra voluntat, vinguin a aturar aquesta davalada moral de la política internacional i de l'Organització internacional.

¡Que lluny ens trobem del dia en que l'O.N.U. condemnà el règim del general Franco i aconsellà als Estats membres que retessin llurs ambaixadors d'Espanya! I, no obstant, solament han transcorregut vuit anys i, sense que cap rectificació, ni tan sols aparent, s'hagi produït a Espanya durant aquest temps, avui, un observador diplomàtic franquista prepara les seves maletes per anar-se'n a seure al costat dels representants dels països que un dia els condemnaren; primer pas vers l'entrada oficial de l'Espanya franquista com a Estat membre de l'O.N.U.

No mancaran pas per la part de les forces d'oposició al franquisme, planys, queixes i protestes. Ens lamentarem, una vegada més, de la manca de respecte al dret i a la justícia, de la vulneració dels principis i de la Carta de les Nacions Unides; de l'abandó de què som víctimes per part dels Estats democràtics, etc. Manifestacions de feblesa totes elles, justa mesura de la nostra impotència car. en atribuir exclusivament als altres la responsabilitat dels nostres fracassos traïm el nostre refús de confessar els propis errors.

Durant deu anys hem pensat i cregut que, perquè poseïem la raó, calia sola-

ment recordar-ho constantment assenyallant, a la vegada, els atropells i el menyspreu del règim feixista de Franco per les llibertats humanes més elementals, per a reconquerir el poder que ens fou arrabassat per la força. Hem oblidat, per comoditat els uns, per miopia els altres, que en política no n'hi ha prou d'estar emparat amb el dret i la raó perquè aquests us siguin reconeguts i justícia us sigui feta; cal una força per a guanyar aquest dret i per imposar aquesta raó, si esdevé necessari.

Es dona la paradoxa avui, que mentre a l'interior l'oposició al règim pren cada dia més amplitud; en el moment que representants de la indústria i del comerç s'atreveixen a queixar-se; en què, alts funcionaris del règim no amaguen, en conversacions privades, llur disconformitat amb la política franquista; en el moment que el malestar popular és més gran que mai a conseqüència de les restriccions elèctriques que redueixen el nombre de jornades de treball, la qual cosa altera els horaris i encomana un gran desordre a les habituds de la vida normal; doncs bé: en aquest precís moment, un delegat espanyol —per vergonya un català— és elegit al Comitè Executiu de l'U.N.E.S.C.O. i s'envia un observador diplomàtic a l'O.N.U.

La raó aritmètica és inversament proporcional per al franquisme: a menys confiança interior, més bel·ligència a l'exterior.

¿Ens decidirem les forces d'oposició a intervenir seriosament per tal de modificar els termes de la raó? Car, ¿qui de nosaltres intenta orientar, aglutinar i dirigir totes aquestes expressions d'antifranquisme que es manifesten a l'interior? ¿Qui els proposa formes d'alliberació raonades i un programa de redreçament nacional capaç d'inspirar confiança i esdevenir la bandera per la qual hom pugui batre's?

Batre's; aquest és l'únic camí que, més aviat o més tard, els pobles d'Espanya hauran de seguir si és que volen desfer-se d'un règim retrògrad que els ofega i que dificulta llur marxa vers el progrés.

Europa-mite o Europa-realitat?

per Josep PALLACH

NO parlarem aquí del greu problema que divideix avui els socialistes europeus entorn a la oportunitat de començar la construcció d'Europa pel jaient militar, en una conjuntura internacional que fou d'apaivagament soviètic i que continua essent de pacte Franco-U.S.A., i U.S.A.-Txang-Kai-Xec. Diem que la nostra posició és contrària a aquest plantejament primordialment militar de la idea europea, que n'ha deformat la substància i el sentit (com ho reconeixia recentment André Philip), i risca de pesar per molt de temps en les valors interessants de l'empresa.

Es sobre quelcom que ens ateny més directament que voldríem dir el nostre pensament. Sobre aquesta concepció il·lusòria que alguns tenen, i segons la qual els diferents problemes econòmics, polítics socials de Catalunya i d'Espanya no poden plantejar-se amb probabilitats de solució altrament que pel biaix de l'integració europea.

Els pitjors sofismes són les mitges veritats. I aquesta idea, que conté una part de veritat (encara seria més just dir la integració universal), expressada com va essent-ho, per certs promotors de l'europeisme és fonamentalment falsa i cau en el ridícul de fer de la revolució necessària a Espanya, i de la llibertat que volem conquerir, una qüestió d'espai, i de nombre d'habitants. «La llibertat com l'economia només pot viure en el si de grans espais», deia un article europeïsta. Si. Per exemple: Suïssa, Dinamarca, els Països Escandinaus... I, prova « a contrari », ultra els diversos exemples dels grans imperis històrics, la Unió Soviètica, i els Estats Units del Sr. Mac Carthy.

DOS GREUS ERRORS

Estudiada seriosament aquesta posició voldria dir que no hi ha en el nostre temps transformació interna possible, pels Estats europeus isolats, i sobre tot per Espanya. I això, que també es cert en part, no deixa d'ésser també equivocat. Els socialistes no han cregut mai en les possibilitats de realitzar enterament el socialisme en un sol país, àdhuc quan aquest és tan inmens com ho era Rússia. Menys hem de creure-hi quan es tracta d'Espanya, de França, d'Alemanya... o de l'Europa occidental. El problema és el dels avenços possibles que pot fer el socialisme en el quadre nacional —o continental— i en aquest sentit la liquidació del franquisme en seria un i gros. El problema pels socialistes, és el de veure Europa deslliurada de l'influència capitalista o soviètica, capaç de tenir una política pròpia, mestressa dels seus destins i capaç de plantejar-se els problemes d'augment de la producció i de millorament del nivell de vida, que no són problemes de dimensió en l'espai únicament, sino qüestions d'estructura econòmica, de règim social i polític.

En un altre error cauen aquells nacionalistes catalans que veuen en l'europeisme la panacea per aconseguir la llibertat nacional de Catalunya. La tendència a l'integració europea pot afavorir-nos en el nostre esforç. Però això depèn del caràcter concret d'aquesta integració, la qual, per ara i tant, és la dels Estats i

no dels pobles europeus. Això vol dir, que l'imperatiu de tota política catalana continua essent el que ha estat sempre: el plantejament previ de les relacions amb els altres pobles d'Espanya. Escamotejar aquesta qüestió no és resoldre-la, àdhuc amb l'ajuda de bones teories. La realitat és que l'Estat Espanyol —i l'Estat Espanyol actual— va essent acollit en els organismes interestatals europeus. Una justa política europea pot afavorir-nos si la basem en una justa política de cara a Espanya. Una política d'il·lusions europees ens pot portar a desastres, com ja hi ha arrossegat Catalunya en altres moments de la seva història.

L'ESpanya REACCIONARIA I L'EUROPA CAPITALISTA

Si les forces reaccionàries —l'Exèrcit, l'Església, els terratinents i la gran burgesia— continuessin mestresses del poder a Espanya, no podem eludir la possibilitat de l'establiment d'un **modus vivendi** amb una Europa capitalista, igualment reaccionària, dominada pel militarisme, per l'Església i per la por. És difícil dubtar que si l'Alemanya d'Adenauer arribés a exercir més influència encara, aquesta possibilitat es precisaria. Per què? Simplement, perquè sense una transformació de les relacions socials i polítiques a Europa, la unitat significaria la hegemonia d'un grup damunt dels altres, i el manteniment de la supremacia de la burgesia damunt de la classe treballadora. Tampoc, en règim capitalista, la unificació dels mercats, els «pools» de producció no impliquen ni molt menys l'augment de producció i l'abatiment dels preus. Fins ara els resultats del Fool Carbó-Acier que conté, malgrat tot, una gran esperança, indiquen que la integració pot recobrir els antics cartels d'abans de la guerra, és a dir l'associació de grans productors per a mantenir uns preus determinats assegurant profits considerables. La Comunitat del carbó i de l'acer pot ésser un bon instrument d'expansió econòmica i de progrés social: depèn de les forces que la controlen i la dirigeixen. Per ara són sobretot les forces capitalistes. Per això no ho és. I per això durant l'any 1953 la producció d'acer baixà d'un 5%; les commandes d'acer disminuïren de 20%, i les de carbó de 7%. L'expansió de producció que es precisa darrerament està malauradament lligada al rearmament. No té pas un caràcter afalagador per un socialista.

S'equivocarien els que interpretessin el que diem com un atac a l'idea europea que sentim i estimem des d'abans dels entusiasmes americans. Volem que sigui el fruit d'un gran esforç que ens eviti la pitjor de les desil·lusions. No ha d'ésser un remei mític, perquè en política aquests remeis no existeixen. Primer esperàvem en els quatre grans, després en la O.N.U., ara confiariem en «Europa». Aquesta és una mala manera de servir una idea progressiva que serà, a fi de comptes, el que en faci la classe obrera i els demòcrates dels països que deurien federar-se.

El final de la lluita contra Franco el decidiran igualment, sobretot, els nostres propis esforços. I àdhuc suposant-lo victorios, qui no comprèn que per Catalunya —i per tot Espanya— precisament la integració a l'economia europea provocarà una serie de xocs econòmics i socials que només suportarà un poble ben preparat que sàpiga el que s'hi juga? La indústria catalana s'ha bastit —i viu avui— gràcies al proteccionisme del segle XIX. Pot ésser la primera víctima de la integració, i són 200.000 els treballadors que en viuen...

La voluntat europeïsta que hem de tenir els socialistes, ens plantejarà el dia de demà problemes delicadíssims. Hem de saber fer-hi front, bo i mesurant les transicions necessàries. Però això reclama —repetim-ho— una seriosa preparació lluny de la demagogia i de la politiqueta. I sobretot exigirà un govern del poble. Car mai les actuals forces que governen el país acceptaran de retallar els privilegis i les migrades rendes d'un capitalisme parasitari i que viu precisament d'aquest parasitisme.

L'esforç d'integració a una Europa socialista —a l'única Europa possible deia un document del Labour Party que va resultar profètic— el volem fer nosaltres, socialistes catalans. El facilitarem preparant els quadres que en comprenquin els problemes perquè els viuen a l'únic lloc on aquesta Europa és real: a les pàtries xopes de vida i d'història, damunt de les quals cal bastir l'edifici harmoniós de la convivència europea i internacional.

Vivendes pels obrers... a Escandinàvia

«La Vanguardia» del dia 5 de febrer publicava una pàgina gràfica plena d'esplèndides fotografies de les vivendes que les Cooperatives Socialistes dels països escandinaus construeixen pels treballadors i pels funcionaris.

El contrast amb el miserable panorama de les barraques espanyoles no pot ésser més esfereïdor. El cronista presentava les magnífiques vivendes i els jardins que les volten, i deia amb melangia: «Soñemos un poco»... pensant en el que existeix a Espanya actualment.

Oblidava de dir que hi ha governs socialistes des de fa anys a aquells països i que és per això que pels seus obrers no és un somni tenir una casa decent, sinó un dret i una realitat. Com ho serà pels obrers catalans el dia que hi hagi un govern socialista.

Per aconseguir-ho no és «soñar» el que cal. Sino lluitar sense descans contra Franco i el seu règim.

Société Générale d'Impression
Toulouse

Le gérant : A. IBORRA

ELS LLIBRES

"Noticia de Catalunya"

De Jaume VICENS i VIVES.

Si hom coneix la valor d'un llibre per aquesta mena de zona d'inquietuts i de problemes que exacerba en l'esperit del lector, heus ací un llibre valuós i benvingut.

La seva publicació a Catalunya la volem veure com una nota manifestació de la influència del catalanisme, capaç d'expressar-se àdhuc sota la dictadura embrutidora del general Franco. L'esforç que preconitza l'autor «per a conèixer-nos nosaltres mateixos» és per nosaltres un element important de formació de les noves generacions catalanes. A condició, naturalment, que l'esforç sigui honest i la recerca objectiva, i que tingui present per tant el silenci obligat d'una gran part de l'opinió catalana.

Caldria discutir algunes de les conclusions més importants d'aquest treball. Historiador seré quan sondeja els importants esdeveniments que marcaren les lluites socials de principis de l'edat moderna a Catalunya, Jaume Vicens ens sembla bon xic parcial quan analitza la fallida de la «gent de bé» d'aquesta burgesia del segle XIXe, atida i coratjosa primer, que es tornà estemordida i covarda quan els propis actes l'enfrontaren amb la ineludible tasca revolucionària que devia — i no sabé — menar a terme. ¿No s'assembla aquesta enuslada de la nova oligarquia, a l'anterior migdiada dels «ciutadans honrats», del burgesos del passat, frustrats de l'afirmació nacional durant el segle XVe i «menjant perdus i truites saboroses» mentre la nació és desfeia, i ells perdien adhuc el gust del risc i del comerç que tantes victòries els havia donat abans?

Tant-se-val. Es ben cert, que una part de les conclusions del llibre de Vicens són vàlides per tots i constitueixen — amb el llibre de Ferrater i Mora — una important introducció a la coneixença nacional, lluny del tradicional «cofoisme» que tant de mal ens ha fet. L'afirmació de l'esperit «pactista» de Catalunya — diem-ne federalista, avui —, el profund sentit de llibertat que anima la nostra història, la capacitat d'organització social que sovint caracteritza els nostres estaments populars... Les dificultats també per les empreses col·lectives que demanen un esforç llarg i tens, els súbits arrauxaments seguits d'aquesta mena d'abúlia mig-indiferent, només compensada per una sensualitat esma-perduda: heus ací una petita indicació d'algunes de les conclusions que l'estudi de la nostra història permet a l'autor.

El programa catalanista seria, però, un simple «coneixença d'abord»? Ens semblaria inactual. Conèixer-nos resta una de les tasques essencials del present. Però la coneixença — ni tan sols en el pla ontològic, moral o psicològic —, no pot deslligar-se de l'acció. Es en la lluita, en l'esforç

CONFIANÇA I CARITAT

per M. SERRA I MORET

A Nova York hi ha una organització anomenada Town Meeting la qual patrocina debats radiats sobre qüestions polítiques i administratives. El 16 de gener darrer li va tocar el tema «Es l'Espanya de Franco un aliat de confiança?». Portava la defensa de Franco el diputat republicà d'Ohio, John M. Vorys, i l'acusació anava a càrrec del conegut publicista Lawrence A. Fernsworth, qui malgrat ésser nat a l'Estat d'Oregon fou reporter de «The Times» de Londres durant deu anys, ha viscut dos anys a Andorra i sap parlar català i cridar «Visca Catalunya Lliure».

No li va costar gaire a Fernsworth de rebatre els arguments del vell diputat que portava la liçó apresca com un alumne de primer grau. El perjur que ha trait la República i després ha trait els seus protectors de Meix Roma-Berlin, com no ha de trait els Estats Units si un dia aquests es trobessin en un mal pas? Per ell i els que el sostenen, el trait és un hàbit incorregible i perquè no se'ls rovellin les facultats, quan no poden trait els altres, es traeixen ells amb ells.

De totes maneres, que ens perdoni Fernsworth, però creiem que aquesta vegada va equivocat. Franco no traitrà els Estats Units mentre rebi l'almoïna i els Estats Units l'ajudin a trait i expoliar els espanyols. Franco és un aliat baratet com el «Tacho» de Nicaragua, el Carías d'Honduras i el Trujillo de la Dominicana. A tots aquests «barandes», més que l'almoïna dels Estats Units, els interessa l'ombra protectora de la gran «democràcia» americana, com als gangsters de Chicago els interessava més la complicitat del cap de policia que les dádives de les meritoses dames de Saint Vicens de Paul. Tampoc els Estats Units no es trobaran en situació difícil durant la vida de Franco car es guardaran prou d'atacar la U.R.S.S., puig que per llonxes que siguin, saben que la U.R.S.S. no és Guatemala. Altrament, la U.R.S.S. no mena pressa a implantar una «democràcia popular» en terres d'Espanya car aquesta tasca va a càrrec de Franco i la Falange i no es pot dir que ho facin del tot malament.

Cal, però, reconèixer que als Estats Units hi ha gent de bon cor. Els turistes americans, entusiasmats amb el règim del Caudillo, han descobert a Extremadura, als arrabals de Màlaga i àdhuc dintre el terme municipal del Gran Madrid, estols de criatures delicioses, més maques que les del Senegal, que no saben el que és un parell de sabates, ni unes calcetes, ni què vol dir un apat perquè mai no n'han fet cap i que corren tan nuesques com quan Nostre Senyor les va posar al món. Les fotografies tretes per aquests turistes han tingut molt d'èxit a Nord America i aquella bona gent han pensat que uns quants mils paquets de sobrances de llet en pols, formatges i altres frioleres entretingueren la gana d'aquells indígenes desgraciats.

L'almoïna ha estat ben rebuda i desseguida les autoritats militars i civils i una institució celestial que es diu «Charitas» han tingut cura de la distribució, car a Espanya fins la caritat i els bons sentiments són franquistes. I, es clar, les criatures s'han quedat amb la gana i una modesta campanya «d'estraperlo» ha fet que en moltes botigues es venguessin a bon preu les deixes enviades pels americans. I tot seguit —naturalment!—, el Sindicato Nacional de la Ganaderia, una mena de Consejo de la Mesta compost de trinxeraires, ha protestat violentament al·legant que la generositat americana arruinava la ramaderia espanyola.

Els americans tindran moltes sorpreses a Espanya. Però tenen cuir per tot. Ells el que volen són unes bases aèries i navals que impressionin els francesos i els facin dòcils perquè uns o altres han de fer la guerra: «preventiva» i, com que no es refien d'Espanya, pensen que francesos i alemanys fan bona carn de canó. Podria ésser, però, que s'equivoquessin i que les célebres bases fossin abans de pocs anys unes de les tantes ruïnes que poden visitar-se a la Península Ibèrica.

UN TELEGRAMA

Mèxic, D. F., 8 de gener del 1955.

A l'Honorable senyor Josep Figueres, President Constitucional de la República de Costa Rica. San José.

Estimat President:

Amb motiu de la inqualificable agressió contra la noble República de Costa Rica, la Secció de Mèxic del Moviment Socialista de Catalunya, ha pres l'acord de trametre-us la seva adhesió amb el desig fervent que la Democràcia costarricense assoleixi la victòria damunt els seus estúpids agressors.

Accepteu, Honorable President, les nostres fraternals salutacions.

Per la Secció:

Joan Gilibert, Pere Foix,
Josep Parcerisa.

pel redreçament que s'anirà coneixent i afirmant la nostra terra. Fent camí, oberta a totes les realitats — amatent per aprofitar-les — però, això sí, sabent fugir de les males companyies. La de certs «compagnons de route», abundants avui en la crisi que rosega el franquisme, podria ésser perillosa si passés d'ésser una excusa. Hi ha un proverbi castellà molt assenyat, que diu que a la gent els coneixem pels amics que porten. «Dime con quien vas...» El catalanisme — anem-hi en compte — ha de mantenir-se enterament deslligat dels pitjors enemics del nostre poble.

¿Es aquest, també, el veritable pensament de l'autor del llibre? Es ben de debò que ho celebrariem.